

T.C. Adalet Bakanlığı
Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü

Devlet Mahallesi, Vekaletler Caddesi, 06420
Çankaya,

ANKARA

İstanbul, 2 Eylül 2024

Başkanı olduğum Daha İyi Yargı Derneği, ülkemizin kalkınmasına katkıda bulunmak, bu amaçla demokrasimizin direği ve ülkemizin daha ileriye gitmesinin temel taşı olan yargımızı ve işlevini iyileştirmek, bunun için yenilikçi, ilerici ve iyileştirici somut çözümler üretmek ve hayata geçirmek için yoğun bir çaba göstermektedir. Derneğimizin faaliyetlerini www.dahaiiyargi.org adresinde düzenli olarak yayınlamaktayız.

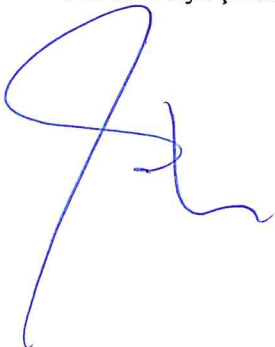
2024-2025 Adli Yılı'nın başlaması vesilesiyle Adalet İstatistikleri konusunda kamuoyuna yayınlamış olduğumuz, adalet istatistiklerinin ülkemizin kalkınmasına stratejik destek verecek şekilde geliştirilmesi gerektiğine dair çalışmalarımızı, ekte sizlerin de bilgisine arz etmeyi bir sorumluluk olarak kabul etmekteyiz.

Adalet istatistiklerinin derlenmesi, birleştirilmesi, yayınlanması için göz nuru döken, özellikle de 2022'den önceki verileri güncelleyen meslektaşlarımıza ve Genel Müdürlüğünüz görevlilerine çabaları için samimiyetle teşekkür ediyoruz. Yaptığımız çalışmanın ve bu mektupta belirttiğimiz hususların çalışmalarınıza ve belgenin daha da geliştirilmesine katkı sağlamasını diliyoruz.

Söz konusu kamuoyu duyurusu içinde yer almasını uygun görmediğimiz, ancak sayın Genel Müdürlüğünüzün çalışmalarına katkısı olabileceğini düşündüğümüz diğer hususları iş bu yazımız ile aşağıda sıra numarası altında bilgilerinize sunmak isteriz.

1. En başta belirtmek isteriz ki adalet istatistiklerinin teknik olarak kolayca okunabilmesi gerekir. Ancak belgedeki bazı bilgilerin özellikle büyütülerek bile okunması zordur.

2. Belge PDF ortamında düzenlendiğine göre PDF programının indeksleme ve navigasyon yetenekleri belgede en gelişmiş hali ile kullanılmalı, içindekiler sayfası üzerinden ilgili yere atlamak mümkün olmalıdır. Belgede yer alan yazılar çoğu yerde okunmayacak kadar küçük puntoludur. Aynı verilere dayanan kıstaslar aynı sayfada olmalıdır. Bunlar bilgilerin dikey olarak değil de yatay olarak düzenlenmesi halinde kolayca gerçekleşecektir.
3. Belgedeki adeta basılı bir kitap niteliğindeki görseller ve tasarımların çözünürlüğü azaltılmalı, belgeyi inceleyicinin kolayca indirmesini ve üzerinde çalışmasını zorlaştıran bu engel ortadan kaldırılmalıdır.
4. Belge, belgeyi inceleyenlerin üzerinde çalışmasını, belgeye başka açılardan bakmasını, çıkarımlar yapmasını ve eleştirmesini kısıtlamaktadır. İstatistik belgesinde veri setlerinin yayınlandığı her sayfada ya bir link ya da karekod ile veri setlerine erişme ve indirme imkânı verilmeli, böylelikle belgenin hem şeffaflığı hem hesapverirliği ve dolayısıyla itimat edilirliliği güçlendirilmelidir.
5. Veri setleri sadece bir yerde verilmeli, çelişki ve belirsizlikler içermemelidir. Aynı veri setine dayanan çıkarımlar her zaman aynı sonucu vermelidir.
6. Adli istatistik belgelerindeki çıkarımların kamuoyu algısı ile çeliştiği durumlarda aradaki fark analiz edilip açıklanarak verilere güven güçlendirilmelidir. Örneğin bir davanın bir seneden önce bittiğine dair ortalamalar verildiğinde, açtığı davanın ön incelemesi için dokuz ay sonraya gün verilen, istinaf ve temyiz aşamaları ile davası rahatlıkla dört-beş yılı bulan vatandaşın kafasında oluşacak soru işaretleri, süreçlere ilişkin sağlıklı veriler ortaya konularak aydınlatılmalıdır.
7. Mahkemelere gelen dosyalarda tam teşekküllü yargılama yapılanları diğerlerinden ayırmak, istatistiklere bunlara göre nitelik kazandırmak gerekir. Örneğin dava için sulh konusu özel bir önem teşkil ederken, vatandaşın işini ilgilendiren yargı merciini bulmakta zorlandığını gösteren yetkisizlik, görevsizlik, yargı yolu gibi kararlar ile elden çıkarılan dosyalar ayrılmalı, keza vatandaşın hakkını arama haklarını bilemediğine dair zamanaşımı, hak düşümü, taraf ehliyeti olmaması ve benzeri kararlar verilen dosyaların istatistikleri ayrı sunulmalıdır. Böylece bu gibi adalet erişim hakkını ilgilendiren istatistik bilgileri daha etkili olarak ortaya çıkarılmalı ve çözümler için zemin oluşturulmalıdır.

8. “Kısmen kabul-kısmen ret” gibi hem olumlu hem olumsuz değerleri aynı anda içeren bir kıstas olamaz. Hak arama adaleti bakımından bu temel bir düşünce hatasının eseridir. Bir davada, davacı hem haklı hem de haksız çıkamaz. Davasında haklı çıkan ancak talep ettiği tazminatın miktarını isabetli olarak belirleyememiş olan ya da hâkimin isabetsiz belirlemesi sebebiyle davayı kaybetmiş olan kimse, davayı kaybetmiş olarak değerlendirilemez. Aynı zamanda “belirsiz alacak davası” gibi gariplik ile çözülmeye çalışıldığı bir durumda, davasında haklı çıkacak vatandaşın hak edeceği tazminatı da sanki hâkim o imiş gibi tam isabetli belirlemesini istemek, vatandaşı hak ettiğinden fazla veya az miktar belirlemeye zorlamak sonra da davası için kısmen kabul-kısmen ret diye karar vermek hem bu tür durumları yönetmekten acizlik hem de vatandaşa davası hakkında adeta zorbalık etmek gibidir.
9. Öte yandan bir davada birbirinden farklı şeyler dava edilmiş ise hepsi hakkında tek bir dava açıldı diyerek birden fazla davanın tek bir dava olarak kabulü de uygun değildir. Nasıl ki birleştirilerek yargılanan davalar ayrı dosyalar olarak sayılıyorsa, aynı dava içinde birden fazla talep olduğunda da aynı şekilde sayım yapılmalıdır. Usul yasalarındaki bu gariplik giderilinceye kadar bu tür kararlar verilen dosyaların hepsi kabul kararı verilen dosyalar olarak sayılmalıdır.
10. Bir dosyanın aynı seviyedeki bir hizmet biriminden bir başkasına gönderildiği; yetkisizlik, görevsizlik, gönderme ve benzer kararlar verilen dosyalar istatistiklerden çıkarılmalıdır. Keza soruşturma izni verilmesi ya da verilmemesi kararlarının iptali ya da iddianamenin iadesi gibi hususlardaki yargılamalar öncesindeki hazırlık işlemlerine ilişkin dosyalar genel istatistikler içinden çıkarılmalı, ayrı birer istatistik konusu olmalıdır.
11. İçindekiler dışındaki tüm endeksler ve kavram endeksleri belgenin en sonuna alınmalıdır.
12. Sayfa 10’daki tablolarda, tecrübe ve kıdem bilgilerine de yer verilmelidir.
13. Sayfa 11’deki Türkiye ortalaması, bütün işlerin geneline ilişkin verilen dava görülme süreleri büyük bir ihtimalle hatalıdır ve gerçeğe aykırı bir izlenim oluşturmaktadır. Bu bilgilerin ilçe, il, kalkınma bölgeleri, istinaf bölgeleri için ayrı ayrı verilmesi, gerçek yargılama niteliğinde olmayanların ayrılması daha gerçekçi bir bilginin ortaya konulmasını sağlayacaktır.

14. Devreden dosya istatistikleri ayrı ve dikine sayfa olarak değil, yatay formatta düzenlenerek ve son kısma eklenerek diğerleri ile aynı yerde ve daha kolay okunacak şekilde verilmelidir.
15. Sayfa 90'daki karara bağlanan ve devreden dosyaların yıllara göre dağılımı anlamsız bir bilgi olmaktadır. Eldeki dosyaların yıllara göre listesi ve yıllar bazında ayrılan dosyalardaki karar verilme ya da sonraki yıllara devredilme miktarları ve oranlarına ilişkin bilgiler anlamlı olarak verilmelidir. Buna göre özellikle istinaf ve temyiz aşamasındaki dosyaların incelemesinin hızlandırılması gibi tedbirler için öneriler geliştirilmesine zemin hazırlanmalıdır.
16. Özellikle ceza hukuku konularında maddeler bazında, örneğin bir suçun kendisine ilişkin madde için ayrı, indirim uygulanmasına veya hafifletilmesine ilişkin ayrı tutulan verilerin yanında aynı nitelikteki suçların tamamı için de ortak veriler yayınlanmalıdır.

Saygılarımızla bilgilerinize ve değerlendirmenize sunarız.

Ay. Mehmet Gün

Başkan